

OBSAH.

Úvod 5.

Biologie jako věda 7. **Biologie** 9. **Příroda a život** 10. Příroda a kultura 10. Příroda 10. Kultura 11. Hmota a duch 12. Hmota 12. Energie 13. Hmota a energie 14. Duch 14. Poměr hmoty a ducha 15. Příroda neživá a živá 15. Vztahy přírody živé a neživé 16. Přehled 17. Jednota přírody, života a kultury 17. **Věda a biologie** 18. Podstata vědy 18. Předpoklady vědy. Příčinnost 19. Vědecké metody 20. Obecné metody vědní 20. Metody empirické (zkoumání) 21. Metody racionalistické (tvoření) 23. Stavba a povaha vědy 27. Hlavní vlastnosti vědy 27. Cíl vědy 28. Vývoj vědy 29. Význam vědy 29. Soustava věd 30. Třídění věd 30. Vědy přírodní 32. Vědy duchové 35. Stupnice věd 35. Vztahy a souvislost věd 36. Význam soustavy a stupnice věd 36. **Biologie** 38. Biologické vědy 38. Obecné metody v biologii 45. Zvláštní metody biologické 45. Předmět biologického studia 48. Biologické pomůcky 48. Biologické ústavy 49. Vztahy biologie k ostatním vědám 49. Biologie a filosofie 52. Význam biologie pro kulturu 53. Význam biologie pro vzdělání 54. Přehled dějin biologie 55. Přehled dějin české biologie 60.

Biologie obecná 63. **Život** 65. Pojem života 65. Organismy 65. Život a příroda neživá. Vlastnosti organismů 66. Složky organismu 69. Podstata a výměr života 70. Bohatost života 70. Velikost a váha organismů 70. Život neviditelný 71. Život ve vesmíru 71. Přehledný obraz života 72. **Protoplasma** 73. Pojem 73. Vlastnosti 73. Složení 74. Stavba 74. Život protoplasmy 75. **Látkové složení organismů** 75. Prvky v organismech 76. Látky ústrojné 77. Bílkoviny 77. Uhlovodany 79. Tuky 80. Látky neústrojné 81. Voda 81. Anorganické soli 81. **Buňka** 81. Složení buňky 83. Protoplasma 83. Vedlejší obsah buněčný 85. Blána buněčná 86. Životní projevy buněk 86. Rozmnožování buněk 87. Organismy jednobuněčné a mnohobuněčné 89. Tkáně 90. Buněčné složení organismů 90. Buněčná teorie 91. **Organismus** 91. Organismy jako živá individua 91. Živé individuum 91. Organizace živých těl 92. Diferenciace 93. Integrace 93. Orgány 94. Roztřídění orgánů 96. Orgány integrace 97. Integrace stavební 97. Integrace látková 98. Integrace nervová 99. Organismy jako celky 99. Regenerace 99. Transplantace 100. Organická účelnost 100. Periodicita v životě organismů 101. Stupně individuace 102. **Vnější podmínky životní** 103. Vlivy přírody neživé 103. Přizpůsobení organismů prostředí 103. Činitelé prostředí 104. Biocoenosis 108. **Roztřídění organismů** 108. Základní rozdělení organismů 109. Rostlina a živočich 110. Soustava organismů 112. Druh 112. Vyšší skupiny 113. Význam soustavy organismů 114. Názvy organismů 115. **Výměna látek a energií** 115. Základní pojmy 115. Metabolismus 116. Asimilace a disimilace 117. Výživa 118. Přijímání potravy 120. Přeměny látek v těle 120. Enzymy 121. Kvašení, tlení a hnití 123. Vyměšování látek 123. Koloběh látek v organismech 123. Dýchání 124. Výměna energií 128. Příjem energií 128. Výdej energií 129. Celková výměna látek a energií v organismech 131. Koloběh látek a energií v přírodě 131. **Dráždivost** 133. Základní pojmy 133. Podněty 134. Ráz dráždivosti 134. Podmínky podráždění a dráždivosti 135. Složky dráždivosti 135. Nižší typy dráždivosti 136. Vyšší typy dráždivosti 138. Ústroje smyslové 139. Ústroje nervové 140. Činnost nerv-

stva 142. Život duševní 143. Vztahy tělesna a duševna 144. Chování 145. **Rozmnožování** 145. Pojem a význam 145. Typy rozmnožování 146. Rozmnožování nepohlavní 146. Rozmnožování pohlavní 147. Rozmnožovací buňky 148. Zrání gamet 149. Oplození 150. Parthenogenese 150. Pohlavní ústroje 151. Pohlaví 151. Význam pohlavního rozmnožování 152. Rodozměna 153. Konstituce organismů 153. Dědičnost 154. Dědivá hmota 155. Chromosomy 155. Uložení genů v chromosomech 156. Vrody a vlastnosti 156. Vznik a typy vlastností 157. Proměnlivost 158. Křížení 159. Typy dědičnosti 159. Dědičnost střídavá 160. Dědičnost smíšená 161. Výklad dědičnosti 161. Výsledky 163. Pravidla dědičnosti 164. Určení pohlaví 165. Význam dědičnosti 165. **Vývoj individuální** 166. Období mládí 166. Vývoj embryonální 167. Vývoj postembryonální 167. Teorie individuálního vývoje 167. Růst 168. Období dospělosti 168. Období stáří 168. Omlazení 169. Smrt 170. Život latentní 171. Délka života 171. Souvislost a nesmrtelnost života 172. Pojem vývoje 172. **Vývoj života** 174. Teorie o stálosti druhů 174. Proměnlivost organismů 174. Teorie vývojová 175. Teorie vývojová obecná a zvláštní 176. Doklady pro teorii evoluční 176. Srovnávací morfologie 177. Ontologie 177. Obecná biologie 179. Systematika 179. Chorologie 180. Paleontologie 180. Proměnlivost živých bytostí 181. Dějiny vývojových teorií 181. Příčiny vývoje 182. Lamarckismus 182. Darwinismus 182. Teorie mutační 185. Orthogenese 185. Jiné teorie vývojové 186. Přehled vývojových činitelů 186. Význam evoluční teorie 186. Vliv evoluční teorie na duchovědy 187. **Společenstva organismů** 187. Všeobecný přehled 187. Vztahy mezi dvěma organismy 188. Společenstva organismů 191. Společenstva rostlinná 192. Společenstva živočišná 192. Zvířecí společnosti 192. Člověk a živá příroda 193. **Názory o povaze života** 194. Mechanismus 194. Vitalismus 195. Holismus 196. **Vznik a zánik života** 196. Vznik života 196. Abiogenese 197. Panspermie 197. Autogonie 198. Biosynthesa 198. Zánik života 199.

Botanika 201. **Botanika obecná** 203. Rostliny 203. Základní vlastnosti rostlin 203. Hlavní typy a rozvoj rostlinstva 204. Látkové složení rostlin 205. Základní tvary rostlinného těla 207. **Stavba a výkony rostlin** 207. **Buňka** 208. Složení 208. Protoplasma 208. Blána buněčná 210. Vedlejší obsah buněčný 210. Životní jevy buněk 211. Rozmnožování buněk 211. **Pletiva (tkáně)** 212. Pojem 212. Vývoj pletiv 212. Druhy pletiv 213. Pletivo kožní 213. Pletivo základní 215. Pletiva vodivá a podpůrná (svazky cévní) 216. Složení a uspořádání svazků cévních 217. Význam pletiv v celku 218. **Ústroje** 219. Pojem a rozdělení 219. Vývoj ústrojů 219. Přehled ústrojů podle funkce 220. **Stélka** 221. Pojem 221. Tvary stélky 221. **Kořen** 222. Pojem 222. Tvar a typy kořenů 222. Vnitřní složení 223. Funkce kořenů 223. Modifikace kořenů 223. **Stonk** 224. Pojem 224. Typy stonků 224. Vnitřní stavba 225. Růst a větvení 225. Pupeny 226. Funkce stonku 226. Modifikace stonku 226. **Listy** 227. Pojem 227. Růst listů 227. Části listu 227. Vnitřní stavba čepele 228. Tvar čepele 229. Postavení listů 229. Funkce listů 230. Typy listů 230. Modifikace listů 230. **Výměna látek a energií** 231. Výživa 231. Potrava 231. Přijímání potravy 232. Pohyb potravy v rostlině 234. Zpracování potravy (asimilace) 235. Pohyb a uložení asimilátů 238. Výživa rostlin bez chlorofylu 238. Dýchání 239. Srovnání výživy s dýcháním 240. **Dráždivost a pohyby rostlin** 241. Dráždivost 241. Pohyby rostlin 241. Pohyby celých rostlin 242. Tropismy

242. Nastie 244. Nutace 244. Pohyby mechanické 244. **Rozmnožování** 245. Rozmnožování nepohlavní 245. Rozmnožování pohlavní 246. Rozmnožovací ústroje 247. Střídání rozmnožování a generací 248. Vývoj rozmnožování u rostlin 248. **Květ** 251. Pojem 251. Části květu 252. Typy květů 252. Výskyt květů 252. Květenství 252. Vznik částí květních 253. Postavení částí květních 254. Obaly květní 255. Tyčinky 256. Pestík 257. Funkce květu 258. **Plod** 260. Složení 260. Druhy plodů 260. Semeno 261. **Vývoj a růst rostlin** 262. Vývoj 262. Růst rostlin 263. Celkový vývoj rostliny 265. **Rostliny a vnější svět** 266. **Rostliny a příroda neživá** 266. **Tíže** 267. Význam tíže 267. **Teplo** 267. Tepelné hranice 267. Vliv tepla na rostlinstvo 268. Kolísání teploty 268. **Světlo** 269. Význam světla 269. Potřeba světla 269. Vliv světla na utváření těla 269. Vliv světla na růst 270. **Vzduch** 270. Význam vzduchu 270. Výměna látek 270. Vzdušné proudy 270. **Voda** 271. Význam 271. Voda u rostlin pozemních 271. Regulace pohybu vody 271. Voda jako prostředí 272. Rozdělení vodního rostlinstva 272. **Půda** 273. Význam 273. Rostliny pozemní 273. Složení půdy 273. Druhy půdy 274. Kultivace půdy 275. **Rostliny a ostatní ústrojenci** 275. **Vzájemné vztahy rostlin** 275. Vztahy rostlin při výživě 276. Symbiosa 277. Parasitismus 277. Vztahy rostlin při rozmnožování 278. Vztahy rostlin a potomstva 278. **Rostliny a živočichové** 279. **Rostlinná společenstva** 279. Rozdělení útvarů rostlinných 279. Útvary lesní 280. Útvary travnaté 281. Útvary pustinné 282. Útvary vodní 283. **Rozšíření rostlin na zemi** 283. Všeobecně 283. Oblasti rostlinné 283. **Rostliny a člověk** 285. Vztahy mezi člověkem a rostlinami 285. Rostliny škodlivé 286. Rostliny užitečné 286. Rostliny výtrusné 286. Rostliny semenné 287. Potraviny 287. Zelenina 287. Ovoce 287. Pochutiny 288. Koření 288. Rostlinné tuky 289. Sekrety 289. Barviva 290. Dřeviny 290. Textilie 291. Rostliny okrasné 291. Léky 292. Původ kulturních rostlin 292. **Soustavný přehled rostlin** 293. Výtrusné 293. Bezjaderné 293. Bakterie 294. Sinice 295. Stélkaté 295. Řasy 295. Houby 297. Lišejníky 300. Mechovité 300. Jatrovky 300. Mechy 300. Kapradinovité 301. Plavuně 301. Přesličky 302. Kapradiny 302. Semenné 302. Nahosemenné 302. Cykasovité 302. Jehličnaté 303. Ginkgovité 303. Krytosemenné 304. Dvouděložné 304. Bezkorunné 304. Volnoplátečné 306. Srostloplátečné 312. Jednoděložné 315. Přehled rostlinstva 319.

Zoologie 321. **Zoologie obecná** 323. **Živočichové** 323. Základní vlastnosti živočichů 324. Hlavní typy a rozvoj živočišstva 324. Látkové složení živočichů 325. Základní tvary živočišných těl 326. Členitost těla 327. **Stavba a výkony živočišných těl** 327. **Buňka** 328. Složení 328. Protoplasma 328. Blána buněčná 328. Vedlejší obsah buněčný 329. Životní jevy buněk 329. **Pletiva (tkáně)** 330. Pojem 330. Druhy pletiv 330. Výstelka 330. Pojiva 331. Tkáň svalová 333. Tkáň nervová 333. Volné buňky 334. Krvinky a tekutiny tělní 334. Buňky rozmnožovací 335. **Ústroje** 336. **Pohyb, opora a ochrana těla** 337. Výkony 337. **Ústroje** 337. **Pokryv těla. Vnější kostra** 338. Bezobratlí 338. Obratlovci 340. Kůže 340. Výtvary kůže 340. **Vnitřní kostra** 342. Bezobratlí 343. Obratlovci 343. Složení kostry 343. Vývoj kostry 344. Části kostry 344. Páteř 344. Kostra okončin 345. Lebka 348. **Pohyb** 349. Druhy pohybu 349. Svalstvo 350. Vývin svalstva 351. Působení svalstva 351. Pohyby a prostředí 352. Ústroje pohybu 355. Způsoby pohybu 355. **Výměna látek a energií** 356. **Výživa** 357. Pojem 357. Význam výživy 357. **Ústroje**

trávicí a zažívací 357. Potrava 357. Přeměna potravy 358. Bezobratlí 359. Přijímání potravy 359. Zpracování potravy 359. Obratlovci 360. Dutina ústní 361. Jícen 363. Žaludek 363. Střevo 363. Zažívání 365. **Dýchání** 365. Pojem 365. Způsoby dýchání 366. Bezobratlí 367. Obratlovci 367. Ústroje zvukové 369. **Oběh krevní a mízní** 369. Význam 369. Bezobratlí 370. Obratlovci 371. Oběh krevní 371. Oběh mízní 373. **Vyměšování** 373. Bezobratlí 373. Obratlovci 374. **Dráždivost** 374. **Ústroje nervové** 375. Význam 375. Přehled stavby nervstva 375. Typy nervstva 376. Bezobratlí 376. Obratlovci 377. Složení nervstva 377. Nervstvo ústřední 378. Nervstvo obvodové 378. Činnost nervstva 379. Nervstvo obvodové 379. Nervstvo ústřední 380. Hlavní typy nervových reakcí 380. Nervstvo útrobní 381. **Ústroje smyslové** 381. Smysly látkové 382. Smysl hmatový 383. Smysl pro rovnováhu a sluch 383. Zrak 383. **Duševní život zvířat** 389. Počátky zvířecího duševního života 390. Vyšší stupně duševnosti 390. Instinkty 391. Paměť 392. Schopnost asociační 393. Inteligence 393. Citové projevy 394. Zvířecí řeč 394. **Rozmnožování** 394. Rozmnožování nepohlavní 394. Rozmnožování pohlavní 395. Ústroje pohlavní 396. Pohlaví 397. Parthenogenese 398. **Vývoj živočichů** 398. Vývoj embryonální 399. Ryhování vajíčka 399. Vznik lupenů zárodečných 399. Vznik ústrojů 400. Život zárodku 400. Vývoj postembryonální 401. Vývoj přímý 401. Vývoj nepřímý 402. Vývoj složitý 403. **Živočichové a vnější svět** 403. **Živočichové a příroda neživá** 404. **Tíže** 404. Význam tíže 404. **Teplo** 405. Tepelné hranice 405. Kolísání teploty prostředí 405. Změny těla způsobené teplem 406. **Světlo** 407. Význam světla 407. Potřeba světla 407. Zbarvení zvířat 408. Světélkování zvířat 409. Světlo a orgány zrakové 409. **Vzduch** 410. Význam vzduchu 410. Vzduch a zvířata pozemní 410. Vzduch jako prostředí 410. **Voda** 411. Význam vody 411. Voda u zvířat pozemních 411. Voda jako prostředí 412. Pohyb ve vodě 413. Ráz vodního živočišstva 413. Vodní živočichové 414. Rozdělení vodního živočišstva 414. **Půda** 415. Význam 415. Zvířata pozemní 415. Pohyb na souši 416. Zvířata podzemní 417. **Zvířata a příroda živá** 417. **Zvířata a rostliny** 418. Rostliny jako potrava zvířat 418. Rostliny masožravé 419. Parasitismus 420. Symbiosa 420. Vztahy rostlin a zvířat při rozmnožování rostlin 421. **Vzájemné vztahy zvířat** 423. Výživa 424. Ochrana a obrana zvířat 425. Parasitismus 426. Symbiosa 428. Mutualismus 429. Vztahy pohlaví 430. Péče o potomstvo 430. **Živočišné společnosti** 432. Společnosti přechodné 433. Společnosti trvalé 433. Společnosti hmyzí 434. **Rozšíření zvířat na zemi** 435. Všeobecně 435. Živočišné oblasti 435. **Zvířata a člověk**. Vztahy mezi člověkem a živočichy 436. Zvířata škodlivá 437. Zvířata užitečná 437. Potraviny 437. Kůže a její výtvořky 438. Tkaniva 439. Sekrety 440. Tvrdé části na různé výrobky 440. Různé jiné části a látky 440. Práce zvířat 440. Původ domácích zvířat 441. **Soustavný přehled živočichů** 442. Prvoci 442. Kořenonožci 442. Bičíkovci 443. Výtrusníci 443. Nálevníci 443. Láčkovci 444. Houby 444. Žahavci 444. Žebernatky 445. Červi 445. Č. nižší 446. Hlísti ploší 446. Hlísti oblé 447. Č. vyšší 447. Č. štětinatí 447. Pijavky 448. Členovci 448. Korýši 449. Pavoukovití 450. Stonožky 451. Hmyz 452. Měkkýšovití 459. Mechovky 459. Ramenonožci 459. Měkkýši 459. Ostnokožci 461. Chordati 462. Pláštěnci 462. Bezlebeční 463. Obratlovci 463. Kruhoústí 464. Ryby 464. Obojživelníci 467. Plazi 468. Ptáci 469. Ssavci 473. Přehled živočišstva 480.

Paleontologie 481. Pojem 483. **Život minulý** 483. Všeobecně 483. Stáří předvěkého života 484. Přeměny kůry zemské 485. Přehled minulých období země 486. Zkameněliny 487. Organismy minulých dob 487. Výskyt organismů podle skupin 491. **Vývoj života na zemi** 493. Pověšný přehled 493. Počátky a hlavní směry vývoje života 495. Vývoj rostlinstva 496. Vývoj živočišstva 500. Přehled vývoje organismů 508.

Anthropologie 511. Pojem 513. **Somatologie** 514. Pojem a rozdělení 514. Lidské tělo 515. Složení a výkony těla 515. Přehled stavby těla 516. Látkové složení lidského těla 519. **Ústroje opory, pohybu a ochrany** 519. **Ústrojí oporné, kostra** 519. Pojem 519. Vznik a vývoj 520. Kostra všeobecně 520. Tvar kostí 520. Stavba kostí 520. Látkové složení 521. Vznik a růst 522. Životnost kostí 522. Spojení kostí 522. Složení a činnost kostry 523. Kostra trupu 523. Kostra hlavy 525. Kostra okončin 527. Kostra v celku 529. **Ústrojí pohybu, svalstvo** 530. Složení 530. Stavba svalů 530. Tkáň svalová 531. Látkové složení 531. Druhy svalů 531. Hlavní skupiny svalové 532. Činnost 533. Vlastnosti svalstva 533. Činnost svalů 534. Práce svalová 534. Výživa svalů 535. Únava svalová 536. Pohyby 536. Přirozené pohyby 537. **Ústrojí ochranné, kůže** 538. Pojem 538. Složení 538. Útvary kožní 539. Výkony kůže 540. **Teplo tělesné** 541. Tělesné teplo a jeho tvorba 541. Regulace tepla v těle 541. **Výměna látek a energií** 543. Ústroje výměny látek a energií 543. **Ústroje trávicí a zažívací** 543. Výživa 543. Potrava a její přeměna 544. Složení 544. Trubice trávicí 544. Dutina ústní 545. Hltan 547. Jícen 547. Žaludek 548. Střevo 548. Žlázy 549. Žlázy slinné 550. Slinivka břišní 550. Játra 550. Činnost 551. Trávení 551. Pohyby potravy 551. Přeměny potravy 553. Postup trávení 556. Vstřebávání 558. Zažívání 558. **Výživa v celku** 559. Potrava 559. Význam živin 560. Množství potřebných živin 560. Potraviny 561. Výběr potravin 562. Vitaminy 562. Pochutiny 565. Odchylky od normální výživy 565. Zásobní látky v těle 566. **Ústroje dýchací** 566. Složení 567. Cesty dýchací 567. Plíce 568. Činnost 569. Cesty dýchací 569. Dýchání 570. Dýchání vnější 570. Pohyby dýchací 570. Průběh dýchání 571. Dýchání vnitřní 572. Hlas 573. **Ústroje oběhu krevního a mízního** 573. Složení 574. Tekutiny tělní 574. Krev 574. Míza 577. Dráhy cévní 577. Oběh krevní 577. Oběh mízní 580. Činnost 581. Krev 581. Transfúze krve 583. Oběh krevní 583. Pohyb krve 585. Oběh mízní 588. **Ústroje vyměšovací** 588. Vyměšování 588. Ústroje vyměšovací 588. Ústroje močové 589. **Přehled výměny látek a energií** 591. Výměna látek 591. Výměna energií 592. Metabolismus 592. **Dráždivost a její ústroje** 592. Ústroje dráždivosti a jejich činnost 593. **Ústrojí nervové** 593. Tkáň nervová 594. Vývoj nervové soustavy 594. Složení 595. Nervová soustava mozkomíchová 595. Nervstvo ústřední 595. Mícha páteřní 595. Mozek 596. Nervstvo obvodové 599. Nervstvo útrobní 600. Činnost 601. Soustava obvodová 601. Vlastnosti nervových vláken 601. Činnost nervových vláken 602. Činnost nervů 604. Soustava ústřední 606. Funkce středů nervových 607. Činnost částí ústředního nervstva 609. Mícha páteřní 610. Mícha prodloužená 610. Mozeček 611. Velký mozek 611. Mozek a duševní život 613. Činnost nervstva útrobního 614. Spánek 615. Poměr těla a ducha u člověka 615. Duševní život lidí 615. Duševní život zvířat a lidí 619. **Ústroje smyslové** 620. Ústroje smyslů kožních 622. Ústrojí chuťové 622. Ústrojí čichové 623. Ústrojí sluchové a statické 624. Ústrojí zrakové 627. **Ústrojí pohlavní** 634.

Mužské pohlavní orgány 634. Ženské pohlavní orgány 634. Oplození 635. **Tělo jako celek** 635. Stavební spojení ústrojů 636. Výkonné spojení ústrojů 636. Vnitřní sekrece 637. Žlázy endokrinní 637. Nervová soustava 641. Celková stavba těla 642. Pohlaví 643. **Vývoj lidského těla** 644. Vývoj zárodečný 644. Období mládí 645. Období dospělosti 646. Období stáří 647. Dědičnost u člověka 647. Smrt 649. **Hygiena** 649. **Hygiena obecná** 651. Podnebí 652. Vzduch 652. Voda 653. Světlo 654. Teplo 655. Půda 655. Oděv 656. Obydlí 656. Hygiena obcí 658. Životospráva 658. Tělovýchova 659. Výživa 660. Život sexuální 661. Eugenika 661. **Ústroje opory, pohybu a ochrany těla** 663. Hygiena kostí a kostry 663. Nemoci kostry a kostí 663. Hygiena svalstva 664. Nemoci svalstva 664. Hygiena kůže 664. Nemoci kůže 665. **Ústroje výměny látek** 665. Hygiena chrupu 665. Hygiena ústrojí trávicího a zažívacího 665. Nemoci trávicího a zažívacího ústrojí 666. Hygiena ústrojí dýchacího 667. Nemoci ústrojů dýchacích 668. Hygiena ústrojí cévního 668. Nemoci soustavy cévní 668. Hygiena ústrojů vyměšovacích 669. Nemoci ústrojů močových 669. **Ústroje dráždivosti** 670. Hygiena nervové soustavy 670. Nemoci nervstva 670. Hygiena oka 671. Nemoci oka 672. Hygiena ucha 672. Nemoci ucha 672. Hygiena ústrojí čichového, chuťového a hmatového 672. **Nemoci infekční** 673. Mikroorganismy 673. Infekční nemoci 673. Infekce 674. Ochrana a obrana těla 675. Hygienická opatření 677. Nemoci infekční 677. **Nemoci celkové** 680. Některé povšechné choroby 680. Avitaminosy 680. Choroby žláz s vnitřní sekrecí 681. **První pomoc** 681. Rány 681. Krvácení 681. Spáleniny 681. Omrzliny 682. Úpal sluneční 682. Otrávené rány 682. Vnitřní otravy 682. Udušení 683. Umělé dýchání 683. Bezvědomí 683. Úrazy 684. Cizí tělesa 684. Domácí lékárnička 684. **Anthropologie lidstva** 685. Postavení člověka v přírodě 685. Člověk jako organismus 686. Člověk a lidoopi 687. Fylogenetický vývoj člověka 688. Původ člověka 691. Život a kultura předvěkých lidí 693. Lidská plemena 696. Rasa a národ 698. **Závěr** 699. Život a jeho vývoj 699. Člověk 700. Kultura 701.

Dodatky 703. Návod ke studiu 705. Zkratky a vysvětlivky 706. Maturitní otázky 707. Literatura 709. Rejstřík pojmů 730. Rejstřík organismů 755. Rejstřík osob 773. Obsah 778.

Biologický atlas.
